Lietas arhīva Nr. C-0671-21/16
ECLI:LV:KURT:2021:0315.C69393620.4.S

**SPRIEDUMS**
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ
Liepājā 2021.gada 15.martā

Kurzemes rajona tiesa
tiesnesis Iļja Grigorjevs
rakstveida procesā izskatīja civillietu maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ administratores prasībā pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu un parāda piedziņu.

**Aprakstošā daļa**

[1] 2020.gada 7.oktobrī maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ (turpmāk arī – parādniece) administratore Santa Kovaļevska (turpmāk arī – prasītāja) cēlusi tiesā prasību pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ (turpmāk arī – atbildētāja) par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu un parāda piedziņu.

Prasības pieteikumā ir norādīts, ka saskaņā ar Rīgas rajona tiesas 2020.gada 14.augusta spriedumu civillietā Nr. C33438020 tika pasludināts parādnieces maksātnespējas process, ieceļot maksātnespējas administratori – prasītāju.

Ar prasītājas 2020.gada 17.augusta lēmumu par parādnieka pārstāvi parādnieces maksātnespējas procesa lietā noteikta /pers. A/.

Uzsākot parādnieces dokumentu pārbaudi un inventarizāciju, administratore konstatēja skaidras naudas samaksas kvīti atbildētājai par summu 1200 EUR, kurā minēta atsauce uz 29.04.2020. līgumu (turpmāk – arī Līgums). Prasītāja nekavējoties pieprasīja šo līgumu parādnieka pārstāvei, un 2020.gada 31.augustā saņēma Līguma elektronisko kopiju. Līgums slēgts starp parādnieci kā pasūtītāju un atbildētāju kā izpildītāju – juridisku pakalpojumu sniedzēju.

Iepazīstoties ar Līgumu, prasītāja konstatēja, ka tas pēc savas būtības neatbilst parādnieces ar likumu aizsargātajām interesēm un nav izpildāms tās maksātnespējas procesā, jo parādnieci kopš 2020.gada 18.augusta pārstāv prasītāja.

Atbildētājas pārstāvis administratorei 2020.gada 3.septembrī iesniedza it kā 2020.gada 10.augustā parakstītu pieņemšanas-nodošanas aktu. Taču prasītājai ir pamatotas aizdomas, ka akts sastādīts pēc administratores 2020.gada 31.augusta paziņojuma saņemšanas, jo, pirmkārt, šāda akta nebija parādnieces dokumentos 2020.gada 28.augustā, otrkārt, par šādu aktu parādnieka pārstāve neziņoja, iesniedzot administratorei Līguma elektronisko kopiju un, treškārt, akta elektroniskajā kopijā redzams, ka šis *Word* fails radīts tikai 2020.gada 31.augustā. Tas ir, faktiski vienlaikus saņemot administratores 2020.gada 31.augusta paziņojumu. Pēdējās izmaiņas veiktas 01.09.2020. plkst.15.19.

Prasītāja parādnieces maksātnespējas procesa laikā ir saņēmusi, atzinusi un kreditoru prasījumu reģistrā reģistrējusi tikai Valsts ieņēmumu dienesta nenodrošinātā kreditora prasījumu par kopējo summu 8820,18 EUR, kas sastāv no pamatparāda 6816,40 EUR un blakus prasījumiem 2003,78 EUR.

Lai apmierinātu prasību, kas celta, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 96.panta pirmās daļas 1.vai 2.punktu, tiesai jākonstatē visu attiecīgajā tiesību normā norādīto pazīmju kopums: termiņš, parādnieka zaudējumu esamība, darījuma dalībnieku informētība.

Prasītājas ieskatā konstatējami visu šo pazīmju kopums – Līgums noslēgts četrus mēnešus pirms parādnieces tiesas sprieduma par maksātnespēju, šos 1200 EUR varēja izlietot parādu segšanai, kas netika darīts.

Prasītāja ir konstatējusi, ka parādnieces valdes locekle /pers. A/ 2020.gada 28.aprīlī veikusi skaidras naudas iemaksu parādnieces kasē 2799 EUR pamatkapitāla palielināšanai. No tās 1200 EUR izlietots par atbildētājas sniegtajiem juridiskajiem pakalpojumiem saskaņā ar Līgumu. Parādniece saimniecisko darbību neveica jau kopš 2019.gada jūnija beigām, nodokļu parādi Valsts ieņēmumu dienestam pastāvēja jau kopš 2017.gada 16.janvāra, taču no šīs pamatkapitāla palielināšanas iemaksas nav veikts neviens maksājums Valsts ieņēmumu dienestam nodokļu parādu samaksai, bet gan noslēgts nesamērīgs Līgums ar atbildētāju. Tādējādi nodarīti zaudējumi parādniecei un Valsts ieņēmumu dienestam.

Norādīts, ka uz pieteikuma iesniegšanas brīdi atlikušais zaudējumu apmērs, kas nodarīts parādniecei un Valsts ieņēmumu dienestam, ir 900 EUR, jo atbildētāja 300 EUR atmaksāja parādnieces kontā 2020.gada 7.septembrī.

Atbildētājai, kā juridisko pakalpojumu sniedzējai bija jāzina, ka šāda darījuma noslēgšana nodara zaudējumus gan parādniekam, gan tās kreditoriem, tajā skaitā, Valsts ieņēmumu dienestam. Parādnieces un atbildētājas noslēgtais līgums ir atzīstams par spēkā neesošu no tā noslēgšanas brīža un atlīdzināms par to veiktās samaksas atlikums 900 EUR apmērā.

Prasības pieteikumā lūgts atzīt Līgumu par spēkā neesošu no tā noslēgšanas brīža un piedzīt no atbildētājas atlikušo veikto samaksu par līgumu 900,00 EUR, kā arī visus tiesāšanās izdevumus.

Prasība pamatota uz Maksātnespējas likuma 96.panta pirmās daļas 1.punktu.

[2] 2020.gada 6.novembrī tiesā saņemts atbildētājas paskaidrojums, kurā norādīts, ka faktiski ar noslēgto Līgumu tika sniegti juridiskie un grāmatvedības pakalpojumi parādnieces maksātnespējas procesa pieteikuma sagatavošanai. Noslēgtais Līgums netika turpināts un tika izbeigts pirms maksātnespējas pasludināšanas – 2020.gada 10.augustā, kad abas puses saprata, ka noslēgtais līgums nav līdz galam izpildāms, tādēļ arī tika sastādīts akts un atgriezta neizpildītās līguma daļas paredzētā maksa 300 EUR. Līguma samaksas daļa 900 EUR tika samaksāta par grāmatvedības un juridisko pakalpojumu sniegšanu atbilstoši līgumam.

Atbildētāja nepiekrīt prasītājas apgalvojumam, ka juridisko pakalpojumu sniedzējam bija jāzina, ka šāda līguma noslēgšana nodara zaudējumus gan parādniecei, gan tās kreditoriem. Atbildētājai, kā pakalpojuma sniedzējai, bija tiesības rēķināties ar to, ka par maksātnespējas procesa pieteikuma sastādīšanu un attiecīgo grāmatvedības dokumentu sagatavošanu pieteikuma iesniegšanai, tai tiks attiecīgi samaksāts.

Atbildētāja uzskata, ka apmaksa par juridiskajiem un grāmatvedības pakalpojumiem, kas sniegti maksātnespējas procesa pieteikuma

sagatavošanai, nevar tikt uzskatīta par zaudējumiem, kas nodarīti parādniecei vai tās kreditoriem.

Attiecībā uz administratores norādīto, ka 2020.gada 10.augustā akts visticamāk sagatavots pēc parādnieces maksātnespējas procesa pasludināšanas, atbildētāja paskaidro, ka papildinājums noslēgtajam līgumam - pieņemšanas-nodošanas akts tika sastādīts 2020.gada 10.augustā. Dokumenta *Word* faila sagatavošanas datums 2020.gada 31.augusts izskaidrojams ar to, ka dators, uz kura tika sastādīta oriģinālā vienošanās, vēlāk tika bojāts, tādējādi, lai atvieglotu administratores darbu un, ņemot vērā, ka pieņemšanas-nodošanas akts nebija apjomīgs, atbildētājas valdes loceklis izvēlējās to pārrakstīt dienā pēc prasītājas pieprasījuma. Prasītājai ir tiesības izpildīt Līgumu, ja šāda rīcība nesamazina parādnieces aktīvus. Prasītājai bija tiesības atkāpties no Līguma, ja viņa uzskatīja, ka līgums nav izbeigts. Faktiski juridiskās sekas no Līguma izbeigšanas vai Līguma pārtraukšanas, ja to būtu izdarījusi prasītāja, būtu tādas pašas. Atbildētāja būtu atgriezusi prasītājai 300 EUR par neizpildītajiem juridiskajiem pakalpojumiem un saņēmusi samaksu par izpildītajiem juridiskajiem pakalpojumiem 900 EUR.

Norādīts, ka administratorei tika iesniegta apmaksas kvīts 1200 EUR, kas liecina par to, ka Līguma neiesniegšana no parādnieces pārstāves puses visticamāk bija vienkārši cilvēciskā faktora ietekme, nevis tādēļ, ka vēlējās slēpt kādus darījumus.

Ņemot vērā visu iepriekš minēto, lūdz prasību noraidīt.

[3] 2020.gada 9.decembrī prasītāja iesniegusi atsauksmi uz atbildētājas paskaidrojumu. Prasītāja norāda, ka atbildētāja saviem paskaidrojumiem nav pievienojusi nevienu pielikumu, kas apstiprinātu viņa paskaidrojumos norādīto. Paskaidrojumos minēts tikai subjektīvs viedoklis. Atbildētāja paskaidrojumos norāda, ka faktiski sniegti esot juridiskie un grāmatvedības pakalpojumi. Par grāmatvedības pakalpojumiem līgumā nekas nav norādīts, atbilstoši Līguma 2.1.1. punktam par to bija slēdzama atsevišķa vienošanās, kuras nav.

Atbilstoši likuma "Par grāmatvedību" 3.pantam uzņēmuma vadītājs organizē grāmatvedības kārtošanu atbilstoši šā likuma prasībām. Kapitālsabiedrības vienīgais valdes loceklis, kurš ir kapitālsabiedrības vienīgais dalībnieks, grāmatvedību var kārtot pats.

Kritiski un apšaubāmi vērtējams atbildētājas paskaidrojums, ka puses jau pirms parādnieces maksātnespējas procesa pasludināšanas Līgumu izbeigušas, jo, pirmkārt, nodošanas-pieņemšanas aktam bija jābūt nodotam prasītājai, ja ne ar visiem parādnieces dokumentiem 2020.gada 28.augustā, tad vismaz kopā ar līgumu 2020.gada 31.augustā. Otrkārt, atbildētājas norādītajai naudas summai 300 EUR bija jābūt atgrieztiem parādnieces kontā vai kasē krietni agrāk nekā pēc prasītājas iesaistīšanās 2020.gada 31.augustā. Turklāt, ja bijis bojāts atbildētājas eksemplārs, tad parādnieces eksemplāram bija jābūt nebojātam un nodotam prasītājai kopā ar Līgumu.

Atbildētājai, kā juridisko pakalpojumu sniedzējai, bija jāzina par šāda līguma noslēgšanas tiesiskajām sekām. Nav iesniegts konkrētu darbu, to takses un patērētā laika akts vai saraksts. Šāda pieteikuma sagatavošana tiesai izmaksātu maksimāli 300-350 EUR. Turklāt saskaņā ar Komerclikuma 169.pantu pusēm bija jānodrošina krietna un rūpīga saimnieka principa ievērošana, kas šajā gadījumā nav notikusi. Pēc būtības Līgums bija slēdzams starp atbildētāju un pašu /pers. A/, un tad tas bija apmaksājams no pašas /pers. A/ privātajiem līdzekļiem, nevis no parādnieces līdzekļiem.

Norādīts, ka Valsts ieņēmumu dienests no parādnieces pamatkapitāla palielināšanas iemaksas 2799 EUR neieguva neko. Finansiālu labumu guva atbildētāja un /pers. A/.

[4] Ar Kurzemes rajona tiesas tiesneša 2021.gada 13.janvāra lēmumu, pamatojoties uz Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.pantu, lieta noņemta no izskatīšanas atklātā tiesas sēdē 2021.gada 22.janvārī, mainot procesa veidu uz rakstveida procesu. Noteikts izskatīt civillietu rakstveida procesā 2021.gada 22.februārī, un nolēmums tiks sastādīts un būs pieejams tiesas kancelejā 2021.gada 15.martā. Tāpat ar lēmumu pusēm noteikts termiņš līdz 2021.gada 8.februārim pierādījumu, papildu paskaidrojumu vai citu procesuālo lūgumu (tostarp lūguma par lietas izskatīšanu tiesas sēdē) un noraidījumu tiesas sastāvam iesniegšanai.

2021.gada 4.februārī tiesā saņemts atbildētājas papildu paskaidrojums, kurā norādīts, ka administratores iesniegtajā atsauksmē norādīts, ka atbildētāja nav paskaidrojumiem pievienojusi nevienu pielikumu, kas apstiprinātu atbildētājas paskaidrojumos norādīto. Atbildētāja paskaidro, ka nekādi pievienojami pielikumi atbildētājas rīcībā nav, un visi dokumenti ir iesniegti prasītājai, turklāt viņa tos pievienojusi savai prasībai.

Attiecībā uz prasītājas norādīto, ka, ja gadījumā atbildētājas pieņemšanas-nodošanas akta eksemplārs bijis bojāts, tad parādnieces eksemplāram bija jābūt nebojātam un nodotam administratorei kopā ar līgumu. Atbildētāja norāda, ka neviens no parakstītajiem eksemplāriem nav ticis bojāts. Atbildētājas valdes loceklis izvēlējās to pārrakstīt dienā pēc administratores pieprasījuma, lai varētu to nosūtīt administratorei.

Par prasītājas norādīto, ka maksātnespējas pieteikuma sagatavošana tiesai izmaksātu aptuveni 300-350 EUR un nav izskaidrojama 1200 EUR nepieciešamība, tiek skaidrots, ka prasītāja nav iesniegusi nekādus pierādījumus par to, ka šāds pieteikums izmaksātu tikai 300-350 EUR, tas ir tikai prasītājas personiskais viedoklis. Ņemot vērā brīvā tirgus apstākļus, katrs pakalpojuma sniedzējs var brīvi vienoties ar klientu par naudas summu, kāda būtu nepieciešama dokumentu izstrādei.

Tāpat lietā nav strīda par to, ka atbildētāja ir atgriezusi parādniecei 300 EUR kā nepamatoti saņemtus naudas līdzekļus no attiecīgā līguma, par tiem pakalpojumiem, kuri netika sniegti. Tātad atbildētāja par pakalpojumu saņēma tikai 900 EUR, nevis 1200 EUR, kā norāda prasītāja, turklāt 900 EUR saņemti ne tikai par maksātnespējas pieteikuma sagatavošanu, bet arī par grāmatvedības pakalpojumu sniegšanu šī pieteikuma sagatavošanā.

Nav saprotama arī prasītājas norāde, ka valdes loceklis grāmatvedību var kārtot pats. Fakts, ka valdes loceklis grāmatvedību var kārtot pats, nenozīmē, ka valdes loceklim tas būtu jādara un, ja viņam nepietiek zināšanu vai, ja viņš vienkārši to nevēlas darīt, valdes loceklim ir tiesības bez ierobežojuma slēgt ārpakalpojuma līgumu par grāmatvedības pakalpojumiem saimnieciskās darbības ietvaros pēc savas izvēles.

Tiesneša noteiktajā termiņā lūgumi par lietas izskatīšanu tiesas sēdē netika iesniegti, līdz ar to lieta, atbilstoši Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.pantam, izskatāma rakstveida procesā.

**Motīvu daļa**

[5] Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

[5.1] Ar Rīgas rajona tiesas 2020.gada 14.augusta spriedumu lietā Nr.C33438020 pasludināts sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ maksātnespējas process, par maksātnespējas procesa administratori ieceļot prasītāju (lietas 13.lapa).

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 96.panta pirmās daļas 1.punktu administratoram ir pienākums izvērtēt parādnieka darījumus un celt tiesā prasību par attiecīgā darījuma atzīšanu par spēkā neesošu neatkarīgi no šā darījuma veida, ja tas noslēgts pēc juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas dienas vai četrus mēnešus pirms juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas dienas un tādējādi parādniekam ir nodarīti zaudējumi neatkarīgi no tā, vai persona, ar kuru vai kurai par labu darījums noslēgts, ir vai nav zinājusi par zaudējumu nodarīšanu kreditoriem.

Tas nozīmē, ka darījumu var atzīt par spēkā neesošu, ja tiek konstatēti visi turpmāk norādītie apstākļi:

1) darījumu parādnieks noslēdzis pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas dienas vai četrus mēnešus pirms juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas dienas;
2) parādniekam radīti zaudējumi;
3) pastāv cēloņsakarība starp darījuma noslēgšanu un zaudējumu rašanos.

Turklāt nav nepieciešams konstatēt, vai darījuma otra puse ir zinājusi par zaudējumu nodarīšanu.

Bez tā, jāņem vērā, ka no minētās tiesību normas izriet, ka darījuma noslēgšanas rezultātā zaudējumi nodarīti ne tikai pašam parādniekam, bet arī tā kreditoriem. To apstiprina arī judikatūrā ietvertā atziņa, ka darījumu apstrīdēšanas institūta būtība ir nodrošināt kreditoru prasījumu apmierināšanu un novērst tādu parādnieka rīcību, kas kaitē kreditoru kopuma interesēm. Ja darījums rada zaudējumus parādniekam, tā rezultātā cieš parādnieka spēja izpildīt saistības pret kreditoriem, tad zaudējumus cieš gan pats parādnieks, gan vienlaikus arī kreditori (*sk. Augstākās tiesas 2017.gada 26.janvāra sprieduma lietā Nr. SKC-20/2017 12.2.apakšpunktu*).

[5.2] Lietā nav strīda, ka 2020.gada 29.aprīlī starp parādnieci un atbildētāju tika noslēgts Līgums, saskaņā ar kuru parādniece uzdevusi, bet atbildētāja uzņēmusies saistības sniegt juridiskus pakalpojumus parādniecei (lietas 27.-28.lapa).

Tas nozīmē, ka Līgums noslēgts mazāk kā četrus mēnešus pirms parādnieces maksātnespējas procesa pasludināšanas.

[5.3] Attiecībā uz zaudējumu nodarīšanu parādniecei un tās kreditoriem tiesa konstatē šādus apstākļus.

[5.3.1] Līguma 3.1.punktā noteikts, ka apmaksa 1200 EUR ir par šādiem atbildētājas sniedzamajiem pakalpojumiem (līguma 2.1.punkts):

1) sagatavot dokumentus parādnieces maksātnespējas pieteikuma iesniegšanai tiesā;
2) pārstāvēt parādnieci maksātnespējas procesā;
3) iepazīties ar pieteiktajiem kreditoriem un izteikt administratoram iebildumus pret tiem;
4) pieprasīt un saņemt ziņas par parādnieka mantas pārdošanu;
5) uz pilnvaras pamata piedalīties kreditoru sapulcēs un iepazīties ar tās protokolu;
6) noteiktajā kārtībā, pēc parādnieces pieprasījuma, iesniegt sūdzības par kreditoru sapulces vai administratora lēmumiem vai celt prasību tiesā;
7) līguma ietvaros pārstāvēt parādnieces intereses, risinot juridiskus jautājumus ar citām juridiskām vai fiziskām personām, tostarp pārstāvēt parādnieci tiesā;
8) līguma ietvaros sniegt parādniecei juridiskas konsultācijas un pakalpojumus saistībā ar parādnieces maksātnespējas procesu, parādnieces birojā vai pa tālruni un elektroniskā veidā.

Savukārt Līguma 2.1.1.apakšpunktā noteikts, ka puses var vienoties arī par citu juridisku pakalpojumu sniegšanu, kuri nav tiešā veidā saistīti ar maksātnespējas procesu, bet var no tā izrietēt. Šajā gadījumā puses slēdz atsevišķu vienošanos.

No norādītajiem Līguma punktiem izriet, ka puses ir norādījušas izsmeļošu pakalpojumu sarakstu, ko parādniecei sniedz atbildētāja un par ko Līgumā ir noteikta atlīdzība 1200 EUR. Līguma tekstā nav atrodamas pušu vienošanās par katra pakalpojuma izcenojumiem.

2020.gada 10.augustā parādniece un atbildētāja parakstījušas nodošanas- pieņemšanas aktu (lietas 34.lapa), kurā norādīts, ka ir sniegtas juridiskas konsultācijas un grāmatvedības pakalpojumi saistībā ar maksātnespēju par laika posmu no 2020.gada 29.aprīļa līdz 2020.gada 10.augustam. Kopējā pakalpojumu summa ir 900,00 EUR. Sakarā ar to, ka parādniece bija iemaksājusi 1200,00 EUR par Līgumā noteikto darbu izpildi, bet nav aktuāli pārstāvēt parādnieci turpmākajā maksātnespējas procesā un netika izpildīts darbs pilnā apjomā, atbildētāja apņemas līdz 2020.gada 9.septembrim atmaksāt atlikušos 300 EUR parādnieces bankas kontā. Atmaksa veikta 2020.gada 7.septembrī, ko apstiprina maksājuma uzdevums Nr.4 (lietas 36.lapa).

Minētie fakti apstiprina prasītājas norādīto, ka atbildētājas darbības Līguma ietvaros aprobežojās vienīgi ar dokumentu sagatavošanu parādnieces maksātnespējas pieteikuma iesniegšanai, ko atbildētāja arī neapstrīd.

Vienlaikus tiesa atzīst par pamatotu prasītājas norādi, ka Līgumā nav paredzēts sniegt parādniecei grāmatvedības pakalpojumus. Kā tika norādīts iepriekš Līguma 2.1.punktā izsmeļoši un nepārprotami aprakstīti pakalpojumi, kurus sniedz atbildētāja, tomēr grāmatvedības pakalpojumu sniegšana nav paredzēta. Tiesai nav pamata paplašināti tulkot atbildētājas apņemšanos sagatavot dokumentus parādnieces maksātnespējas pieteikuma iesnigšanai, tā, ka tajā ir iekļaujami grāmatvedības pakalpojumi. Uz to norāda Līguma 1.1.punktā ietvertās saistības sniegt tikai juridiskus pakalpojumus. Tāpat arī Līguma 2.2.1.apakšpunktā puses ir vienojušās par citu, juridiska rakstura, pakalpojumu sniegšanas kārtību.

Citi dokumenti, kas apstiprina atbildētājas saistības sniegt parādniecei grāmatvedības pakalpojumus (piemēram, līgumi, vienošanās u.tml.) tiesā nav iesniegti. Turklāt papildu paskaidrojumā, ko atbildētāja iesniegusi tiesā 2021.gada 4.februārī, ir norādīts, ka nekādi pievienojami dokumenti atbildētājas rīcībā nav (lietas 58.lapa).

[5.3.2] Tiesai nav pamata uzskatīt, ka jebkurš parādnieka darījums, kas noslēgts Maksātnespējas likuma 96.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktajā terminā, ir atzīstams par tādu, kas radījis zaudējumus parādniekam un tā kreditoriem. Pretējā gadījumā jebkurš šajā laikā noslēgtais atlīdzības līgums (arī parasti veicamās komercdarbības ietvaros, piemēram, par izejvielu iegādi, gatavās produkcijas pārdošanu) varētu tikt atzīts par spēkā neesošu.

Tiesu praksē ir norādīts, ka darījumu apstrīdēšanā, tāpat kā citos maksātnespējas tiesību jautājumos, ir nepieciešams ievērot līdzsvaru starp kreditoru kopuma interešu aizsardzību no vienas puses un civiltiesiskās apgrozības drošību un noteiktību no otras puses. Tas attiecas gan uz likumdošanas, gan uz tiesību piemērošanas procesu. [..] Pastāv klasifikācija, saskaņā ar kuru par tipiskākajiem apstrīdamo darījumu veidiem tiek uzskatīti: 1) darījumi, kuru mērķis ir padarīt neiespējamu, kavēt vai novilcināt kreditoriem iespēju saņemt savu prasījumu apmierinājumu, 2) darījumi par pazeminātu vērtību, 3) darījumi ar kreditoriem, kuriem tiek dotas priekšrocības salīdzinājumā ar citiem. Atsevišķi darījumi var saturēt vairākos no šiem elementiem. Darījumi, kuru mērķis ir padarīt neiespējamu, kavēt vai novilcināt kreditoru prasījumu apmierināšanu, ir saistīti ar aktīvu atsavināšanu, padarot tos nepieejamus kreditoru prasījumu apmierināšanai. Parasti tie rada zaudējumus nenodrošinātajiem kreditoriem, un tajos jāpierāda subjektīvais parādnieka nodoms (*sk. Latvijas Republikas Augstākā tiesa. Tiesu prakse lietās par darījumu apstrīdēšanu un zaudējumu piedziņu no parādnieka pārstāvjiem maksātnespējas procesu ietvaros. Rīga, 2013/2014, 4.-6.lpp.*).

Tādējādi šajā gadījumā, lai atzītu noslēgto Līgumu par spēkā neesošu atbilstoši Maksātnespējas likuma 96.panta pirmās daļas 1.punktam, jākonstatē, ka parādniecei bija subjektīvs nodoms veikt tādas darbības, lai padarītu neiespējamu, kavētu vai novilcinātu kreditoriem iespēju saņemt savu prasījumu apmierinājumu.

Turklāt, lai nodibinātu Maksātnespējas likuma 92.panta piemērošanas tiesisko sastāvu, apstrīdamajam darījumam ir jābūt tādam, ar ko neattaisnoti izraisītas parādniekam kaitējošas izmaiņas (gan tiešā, gan pastarpinātā veidā) viņa mantā (cēloniskais sakars). Par kaitējošām un neattaisnoti izraisītām sekām maksātnespējas kontekstā ir runa tad, ja no saimnieciskā (ekonomiskā) viedokļa darījumi nav attaisnojami, turklāt, iestājoties papildu apstākļiem, kam nav jābūt pašam darījuma noslēgšanas faktam, notiek negatīvas izmaiņas parādnieka mantā (samazinās parādnieka mantas aktīvu masa vai palielinās pasīvu masa), kaitējot kā parādniekam, tā kreditoru kopuma iespējām gūt apmierinājumu no parādnieka mantas (*sk. turpat, 21.lpp.*).

Darījums atzīstams par spēkā neesošu, ja tiek konstatēts, ka parādnieka iespējas saglabāt maksātspēju, turpinot normālu saimniecisko darbību, vai kreditoru iespējas gūt apmierinājumu no parādnieka mantas būtu lielākas, ja attiecīgais darījums nebūtu noslēgts un neiestātos no tā izrietošās tiesiskās sekas – mantas aktīvu masas samazinājums vai pasīvu masas palielinājums (*sal. Augstākās tiesas Civillietu tiesas palātas 2012.gada 21.decembra sprieduma lietā Nr. PAC-1566/12 10.2.2.apakšpunkts, Augstākās tiesas Civillietu tiesas palātas 2012.gada 17.decembra sprieduma lietā Nr. PAC-0731 11.2.2.apakšpunkts*).

[5.3.3] No lietā esošā parādnieces kreditoru prasījumu reģistra uz 2020.gada 22.septembri izriet, ka vienīgais parādnieces kreditors ir Valsts

ieņēmumu dienests ar prasījuma summu 8820,18 EUR, ko veido galvenais prasījums 6816,40 EUR un blakus prasījums 2003,78 EUR. Prasījuma rašanās laiks ir 2017.gada 16.janvāris (lietas 18.lapa). Savukārt detalizētāka informācija par kreditora prasījuma rašanās laiku atrodama lietā esošajā kreditora prasījumā, ko Valsts ieņēmumu dienests ir iesniedzis prasītājai (lietas 35.lapa). No minētā dokumenta izriet, ka parādnieces parāds budžetam izveidojies: iedzīvotāju ienākuma nodoklim no 2019.gada 25.marta, valsts sociālās apdrošināšanas iemaksām no 2019.gada 28.februāra, iekšzemē iekasētajam pievienotās vērtības nodoklim no 2018.gada 20.februāra, mikrouzņēmuma nodoklim no 2017.gada 16.janvāra, uzņēmējdarbības riska valsts nodevai no 2019.gada 15.marta.

Minētie rakstveida pierādījumi apstiprina, ka no 2017.gada 16.janvāra (tātad vairāk kā 3 gadus pirms maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas un pirms Līguma noslēgšanas) parādniecei sākuši veidoties nodokļu un nodevu parādi, kas nav samaksāti ne pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas, ne arī pēc tās. Šo parādu esamības fakts parādniecei un tās amatpersonai (valdes loceklei /pers. A/) nevarēja nebūt nezināms.

Prasības pieteikumā norādīts, un par to lietā nav strīda, ka 2020.gada 28.aprīlī parādnieces valdes locekle /pers. A/ iemaksājusi parādnieces kasē naudas summu 2799 EUR apmērā sakarā ar parādnieces pamatkapitāla palielināšanu. No šīs summas 1200 EUR tika izlietoti Līgumā paredzētās atlīdzības samaksai. Savukārt 2020.gada 28.augustā /pers. A/ iesniegusi prasītajai paskaidrojumu, norādot, ka parādniecei laika posmā no 2017.gada 14.augusta bija atvērts vienīgais bankas konts AS "Swedbank", kura atlikums 2020.gada 14.augustā ir negatīvs (lietas 23.-24.lapa).

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka parādnieces valdes locekles /pers. A/ darbības (skaidrās naudas iemaksa parādnieces kasē, kā arī atlīdzības samaksa atbildētājai skaidrā naudā no parādnieces kases) liecina par viņas subjektīvu nodomu kavēt kreditora iespēju saņemt sava prasījuma pilnīgu vai daļēju apmierinājumu. Pretējā gadījumā, ja norēķiniem saskaņā ar Līgumu tiktu izmantots parādnieces un atbildētājas bankas konti, parādnieces nauda vēl pirms tās pārskaitīšanas atbildētājai varēja tikt piedzīta kreditora labā bezstrīda kārtībā kā to paredz likuma "Par nodokļiem un nodevām" 26.panta pirmās daļas 3.punkts. Savukārt skaidrās naudas izmantošana pamatkapitāla palielināšanai un norēķiniem ar atbildētāju šo iespēju būtiski samazina, jo īpaši ņemot vērā to, ka samaksa saskaņā ar Līgumu tika veikta nākamajā dienā pēc skaidrās naudas iemaksas parādnieces kasē.

Tāpat arī Līguma noslēgšana par atlīdzības samaksu 1200 EUR par juridiskiem pakalpojumiem apstākļos, kad parādniecei bija neapmierinātās kreditoru saistības vairāk kā 18000 EUR (norādīts maksātnespējas procesa pieteikumā – lietas 10.-12.lapa), no saimnieciskā (ekonomiskā) viedokļa nav attaisnojama.

Iepriekš norādītais apstiprina ne tikai subjektīvu nodomu kavēt kreditora iespēju saņemt apmierinājumu, bet arī zaudējumu radīšanu kreditoram, jo, ja naudas līdzekļi, kas iemaksāti kā pamatkapitāla palielinājums, netiktu samaksāti atbildētājai, tie tiktu novirzīti kreditora prasījuma daļējai apmierināšanai.

[5.3.4] Ievērojot to, ka parādniece ir samaksājusi atbildētājai atlīdzību 1200 EUR, bet atbildētāja ir atmaksājusi naudas summu 300 EUR, tiesa atzīst, ka parādnieces kreditoriem ir nodarīti zaudējumi 900 EUR apmērā.

[5.4] Tiesa konstatē, ka pastāv arī cēloņsakarība starp Līguma noslēgšanu un zaudējumu rašanos. Proti, ja Līgums netiktu noslēgts, tad parādniecei nerastos pienākums veikt atlīdzības samaksu atbildētājai un secīgi arī netiktu nodarīti zaudējumi.

Prasības pieteikumā prasītāja norāda, ka atbildētājai vajadzēja zināt par zaudējumu nodarīšanu parādniecei un kreditoriem, noslēdzot Līgumu. Tiesa atzīst, ka šim apsvērumam šajā gadījumā nav izšķirošās nozīmes, jo Maksātnespējas likuma 96.panta pirmās daļas 1.punkts (uz kura pamatota prasība) nepārprotami norāda, ka darījums atzīstams par spēkā neesošu neatkarīgi no tā, vai persona, ar kuru vai kurai par labu darījums noslēgts, ir vai nav zinājusi par zaudējumu nodarīšanu kreditoriem.

[5.5] Rezumējot iepriekš norādītos argumentus, tiesa atzīst, ka prasītāja ir pierādījusi visu Maksātnespējas likuma 96.panta pirmās daļas 1.punktā norādīto pazīmju esamību, lai atzītu Līgumu par spēkā neesošu, līdz ar ko prasība šajā daļā ir pamatota un apmierināma.

[6] Civillikuma 2389.pantā noteikts, ka, ja kādam ir bez jebkāda pamata kāds priekšmets no otra mantas, tad to var no viņa atprasīt. Attiecībā uz šādu atprasījumu nav nekādas nozīmes, vai tāda priekšmeta iegūšanai nav bijis pamata no paša sākuma, jeb vai pamats, kas agrāk ir bijis, vēlāk atkritis.

Tiesību doktrīnā ir atzīts, ka atprasījums jebkāda pamata trūkuma dēļ (*condictio sine causa*) ir iespējams šādos gadījumos:

1) ja izpildījums ir izdarīts uz spēkā neesoša tiesiska darījuma pamata vai vispār bez jebkādas izpildījuma devēja un izpildījuma saņēmēja norunas par tiesisku attiecību nodibināšanu;

2) ja atprasāmais priekšmets ir nonācis atbildētāja mantā nevis ar prasītāja dotu izpildījumu, bet gan citādā veidā.

Turklāt prasītājam ir jāpierāda atprasāmā priekšmeta sākotnējā atrašanās viņa mantā un tas, ka šis priekšmets atrodas atbildētāja mantā bez tiesiska pamata (*sk. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K. Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā.-R.: Mans īpašums, 1998, 665.lpp.*).

Kā norādīts iepriekš (sk. sprieduma 5.5.apakšpunktu) pušu starpā noslēgtais Līgums ir atzīstams par spēkā neesošu. Līdz ar to ir pamats uzskatīt, ka atbildētājas rīcībā atrodas parādnieces naudas līdzekļi 900,00 EUR bez jebkāda pamata. Turklāt šajā gadījumā konstatējams, ka naudas līdzekļu atrašanās pie atbildētājas pamats ir bijis, bet sakarā ar Līguma atzīšanu par spēkā neesošu vairs nepastāv.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka prasība daļā par naudas 900,00 EUR piedziņu ir pamatota un apmierināma.

[7] Civilprocesa likuma 195.pants noteic, ka, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda prasījuma veidu un piedzenamo summu, atsevišķi uzrādot galveno parādu un procentus, laiku, par kādu procenti piespriesti, prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru, kā arī kredītiestādes nosaukumu un konta numuru, kurā veicama samaksa, ja tāds norādīts prasības pieteikumā.

Saskaņā ar Civillikuma 1756.pantu pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu. Atbilstoši Civillikuma 1759.panta 1.punktam procenti jāmaksā, arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata par katru parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs; šādus procentus sauc par nokavējuma procentiem. Savukārt Civillikuma 1765.panta pirmajā daļā noteikts, ka gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, procentu apmērs ir seši procenti no simta gadā.

Tiesa atzīst, ka, apmierinot prasību daļā par naudas summas piedziņu, prasītājai nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no atbildētājas likumiskos 6 procentus gadā no piespriestās naudas summas (900,00 EUR), nosakot, ka procentu pieaugums apstājas, sasniedzot parāda summu.

[8] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Prasītāja ir atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 10.punktu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmajai daļai par katru prasības pieteikumu, kas ietver mantiska rakstura prasījumu, maksājama valsts nodeva atkarībā no prasības summas.

Savukārt saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 11.punktu prasībās par darījuma izbeigšanu vai atzīšanu par spēkā neesošu prasības summa ir apstrīdētā darījuma summa.

No Līguma 3.1.punkta redzams, ka Līguma summa ir 1200,00 EUR.

Tādējādi atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta "a" apakšpunktam šajā lietā maksājama valsts nodeva 180,00 EUR.

Savukārt atbilstoši Tiesu administrācijas izstrādātajai vienotajai metodikai par izdevumu noteikšanu jāsamaksā ar prasības pieteikuma noraksta un tiesas pavēstu piegādāšanu saistītie izdevumi 5,37 EUR. Ievērojot to, ka šie tiesas izdevumi iepriekš nav samaksāti un prasība ir apmierināma, izdevumi piedzenami no atbildētājas valsts ienākumos.

[9] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, [..] un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, kas nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Līdz ar to prasītājai nosakāms termiņš 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma labprātīgai izpildei daļā par piedzīto naudas summu samaksu.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97.,193., 195. pantu, tiesa

nosprieda:

apmierināt maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ administratores Santas Kovaļevskas prasību pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu un parāda piedziņu.

Atzīt par spēkā neesošu no noslēgšanas brīža 2020.gada 29.aprīlī starp sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, un sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, noslēgto līgumu par juridisko pakalpojumu sniegšanu.

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu maksātnespējīgai sabiedrībai ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, parādu 900,00 EUR (deviņi siti *euro*), nosakot, ka piedzītā naudas summa iemaksājama bankas kontā Nr. /konta numurs/ ("Swedbank" AS).

Atzīt maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, likumiskos procentus 6% (sešus procentus) gadā no piedzītās naudas summas (900,00 EUR), nosakot, ka procentu pieaugums apstājas, sasniedzot parāda summu.

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, valsts ienākumos valsts nodevu 180,00 EUR (viens simts astoņdesmit *euro*) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,37 EUR (pieci *euro* 37 centi).

Noteikt sabiedrībai ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, termiņu 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma labprātīgai izpildei daļā par piedzītā parāda un tiesas izdevumu samaksu un pierādījumu iesniegšanai Kurzemes rajona tiesā par sprieduma izpildi daļā par tiesas izdevumu piedziņu valsts ienākumos.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā apelācijas kārtībā Kurzemes apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Kurzemes rajona tiesā.

Tiesnesis (personiskais paraksts) I.Grigorjevs